

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 87/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

439/2010. (X. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. február 17-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2010. október 6-án – dr. Fėja András testületi tag távollétében és dr. Kádár András Kristóf testületi tag tartózkodása mellett – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2010. február 13-án Budapesten, a XIII. kerület Hollán Ernő utcában megrendezett antifasiszta demonstráción foganatosított rendőri intézkedések miatt 2010. február 17-én postai úton terjesztette elő beadványát a Testülethez.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2010. február 13-án, 16 órai kezdettel több baloldali szervezet "antifasiszta" tüntetést jelentett be a Budapest XIII. kerületi Hollán Ernő utcába. A közterületi rendezvényt a törvényben előírt módon, bár szokatlanul nagy erővel biztosította a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) több tucat egyenruhás munkatársa.

A panaszos újságíróként jelent meg kollégájával a rendezvényen, ahol

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

videofelvételt szerettek volna készíteni az eseményről, valamint interjút kívántak készíteni a résztvevőkkel és a szervezőkkel egy internetes hírportál számára. A panaszos és kollegája megérkezésekor több, a szervezők jelvényét viselő személy szidalmazta őket, egyikük „patkánynak és fasisztának” nevezte a panaszost és hangosan fenyegetőzött. A rendezvény még el sem kezdődött, amikor két tüntető durván lökdösni és szidalmazni kezdte őket, mondván, hogy nem járulnak hozzá a felvételkészítéshez, és az egyikük megpróbálta kicsavarni a panaszos kezéből a kamerát. A rendőrök erre nem léptek közbe, csak távolról nézték az eseményeket. Egy férfi megpróbálta lecsillapítani a lökdösődő tüntetőt, mire az odarohant a rendőrökhöz, és hevesen a panaszos felé mutogatva oda küldte őket. A férfi felszólította a rendőröket, hogy azonnal intézkedjenek, mert a panaszos „provokálja” a jelenlevőket. A lökdösődésnek végül valóban a rendőrök vetettek véget. Senki sem sérült meg, kár sem keletkezett. A rendőrök ekkor körülvették a panaszost és társát, és több szervező is odasietett, köztük a rendezvény főszervezője is.

A rendezvény főszervezője utasította a panaszost, hogy kapcsolja ki a kamerát, amely kérésnek a panaszos nem tett eleget, mivel közterületen tartózkodtak, és megítélése szerint a nyilvános politikai rendezvény főszervezője közszereplőnek minősült, csakúgy, mint a körülöttük álló valamennyi személy. A panaszos nem volt hajlandó elfogadni ezt a sajtószabadságot korlátozó követelést, mire a rendőrök a panaszos és társa igazoltatásába kezdtek, és az intézkedésre hivatkozva kikapcsoltatták a kamerát. A két „lökdöső személyt” azonban nem igazoltatták, nem is szóltak hozzájuk. A panaszos megjegyezte, hogy az egyik férfi még az intézkedés során is tovább taszigálta őket, a panaszosnak „vetette a hátát, és erősen nyomni kezdte”.

Az egyik lökdösődő azt mondta a rendőröknek, hogy a panaszos provokálta az embereket. A helyszínen azonban többször elhangzott – mind a lökdösődő ember, mind pedig a szervezők részéről –, hogy a panaszost közismerten jobboldali politikai véleménye miatt akarják elzavarni. A panaszos valószínűsítette, hogy pusztán jelenlétüket tekintették provokációnak, noha ők nem tüntettek ellenük, és nem is kívánták megzavarni a rendezvényt.

Ezt követően egy r. ezredes felszólította a panaszost és társát, hogy hagyják el a területet, arra hivatkozással, hogy őt a főszervező kérte erre, neki pedig joga van meghatározni, ki vehet részt a rendezvényen, és ki nem. A panaszos azonban hangsúlyozta, hogy a főszervező ilyenre nem kérte őt, amely a videofelvételből is egyértelműen megállapítható. A panaszos megítélése szerint a szervező tőlük csak a kamera kikapcsolását kérte. A panaszos véleménye szerint a főszervezőben csak később realizálódott a rendőr utasítása, amelyet elfogadott és annak jeleként később valóban megkérte a rendőröket, hogy vezessék el a panaszost a helyszínről.

A panaszos ezt követően is vitatta az intézkedés jogszerűségét, melynek következtében egy másik rendőr őt az újságíró-igazolvány felmutatására szólította fel. A panaszos megkérdezte, mi indokolja annak felmutatását, amire azt a választ kapta, „ahogy a rendőrnek rendőrigazolványa, az újságírónak újságíró-igazolványa

kell, hogy legyen”. A panaszosnál nem volt ott az újságíró-igazolvány, ezért a rendőrök közölték, hogy ha nem hagyja el a területet, akkor jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt elő fogják állítani. Ennek („kényszerítés”) hatására a panaszos és kollégája távoztak.

A panaszos megjegyezte, hogy egyértelmű, hogy az újságíró-igazolványra való hivatkozás csak „átlátszó ürügy volt”, hiszen nem is létezik olyan hivatalos okirat, amit újságíró-igazolványnak neveznek, és a rendőr felszólítására fel kell mutatni. Különbőféle sajtószervek és civil szervezetek ugyan adnak tagsági kártyát munkatársaiknak, de ez nem hivatalos irat, csak azt igazolja, hogy az újságíró valóban az adott szervezet megbízásából tevékenykedik. Másrészről a panaszos előadta azon álláspontját, mely szerint nem is köthető újságíró-igazolvány meglétéhez egy nyilvános rendezvényen, tüntetésen való megjelenés, illetve videofelvétel-készítés, és súlyos jogsértésként minősítette a rendőrség azon gyakorlatát, hogy »hatósági eréllyel lépnek fel azok ellen, akiket egy tüntetés szervezői „mélátlannak” tartanak arra, hogy rendezvényükről tudósítsanak, felvételt készítsenek«.

A panaszos utalt továbbá beadványában a jelen esetben is intézkedő r. ezredes 2008. április 11-én tapasztalt magatartására.

A terület elhagyását követően a panaszos társával körbe járta a környéket riportalanyok keresése végett, mindeközben jelen levő újságíró kollégák közül volt, aki azt a tájékoztatást nyújtotta nekik, hogy a rendőrök az újságíró-igazolvány felmutatására nem kérték meg. Egyébként több tucat tévéstáb, fotós és riporter dolgozott a lezárt területen, akiket nem nyilvánítottak „provokátornak”, és nem is kértek tőlük semmiféle igazolványt. Azokat a személyeket, akik nem viselték jól láthatóan egy-egy balliberális sajtóorgánium logóját, gyanakodva kezeltek, és egyes beszámolóik szerint másokat is hasonló eréllyel távolítottak el.

A panaszos előadta, hogy egy utcasaroknyi távolságból filmezték a gyülekező tömeget, amikor a rendőrök ismét odamentek hozzájuk, és közölték velük, hogy messzebb kell menniük, egészen a Raoul Wallenberg utcáig, mert ott húzódik a rendezvény területének határa, ennél beljebb nem jöhetnek. A rendőrök felsorolták még a környező utcákat is, gyakorlatilag kitiltották őket egész Újlipótvárosból. Ezt követően elmentek a Raoul Wallenberg utca sarkáig, ahol az intézkedő rendőrök arról tájékoztatták a panaszost, hogy a rendezvény területének a határa nem került kijelölésre, az ugyanis a résztvevők létszámától függ. A panaszos szerint ezzel a parancsnokok „önkényes intézkedéssel tettek a tüntetés szervezőinek kedvére” megakadályozva ezáltal azt, hogy a panaszos és kollégája a rendezvényről tudósítsanak.

A panaszos kifogásai összefoglalásaként előadta, hogy véleménye szerint a rendőri intézkedés súlyosan sértette a sajtószabadsághoz és az egyenlő bánásmódhoz való jogát. Az intézkedésre pusztán a panaszos politikai meggyőződése és a személyével szembeni előítélet alapján került sor. Egy demokratikus jogállamban azonban nem

lehet így korlátozni a sajtó működését, de egy magánjellegű felvételt készítő személyt sem lehet ok nélkül „kidobni egy tüntetésről”. Álláspontja szerint kizárólag akkor léphettek volna fel vele és társával szemben az intézkedő rendőrök, ha magatartásukkal arra okot adtak volna, amelyre azonban nem került sor.

Kifogásolta továbbá, hogy a rendőrök nem léptek közbe a „garázda cselekmény” láttán, és még csak nem is igazoltatták a rendezvény azon résztvevőit, akik ezt a magatartást tanúsították, ellentétben a panaszossal, akit „különös szigorral kezeltek”. A panaszos ezen a ponton egy 2007. augusztus 25-ei rendezvényen történetekre hivatkozott, ahol, megítélése szerint, hasonlóképpen nem intézkedtek a rendőrök.

A panaszos megítélése szerint sérült a szabad véleménynyilvánításhoz való joga. Az ugyanis nyilvánvalóan közérdekű információnak számít, hogy egy nyilvános politikai rendezvényen a miniszterelnök-jelölt jelen van, és beszédet mond. A nyilvánosságra tartozik ugyanis, hogy az ország egyik miniszterelnök-jelöltje milyen rendezvényen és milyen ideológiai környezetben jelenik meg, és ott miképpen nyilatkozik. Ebben a tekintetben teljesen jogos az az elvárás, hogy egy ilyen rendezvényen megjelenhessen a panaszos, és ott az elhangzottakról felvételt készíthessen, majd azt a véleménynyilvánítás keretei között közzétehesse. A panaszos szerint a jelenlétet nem lehet újságíró-igazolvány meglététől függővé tenni.

A panaszos utalt az Egyenlő Bánásmód Hatóság egy korábbi, hasonló ügyében hozott döntésére, melyben megállapításra került, hogy az illetékes hatóságnak nem volt joga újságíró-igazolványhoz kötni egy nyilvános rendezvényre való belépést és videofelvétel készítést.

A panaszos előadta, hogy a történeteket tanúkkal tudja igazolni, illetve mellékelten megküldte az általa kamerával, illetve diktafonnal készített felvételeket, valamint egy kereskedelmi televízió híradóját.

A panaszos kérte a fentiek alapján a Testület vizsgálatát, valamint választ arra, hogy az intézkedő r. ezredes milyen indok alapján alkalmaz „látványosan kettős mércét a magánvéleménye függvényében bizonyos személyek, illetve politikai oldalak ellen.”

2) A panaszos panaszbeadványához 2010. május 13-án mellékelte egy 2010. április 19-ei keltezésű nyomozás megszüntetéséről szóló határozatot. A panasz alapjául szolgáló cselekmény kapcsán ugyanis a panaszos garázdaság vétségének alapos gyanúja miatt feljelentést tett az illetékes rendőrkapitányságon. A hatóság a nyomozás megszüntetéséről döntött, hivatkozással arra, hogy a cselekmény nem bűncselekmény. A panaszos a határozat ellen fellebbezést nyújtott be, és tájékoztatta a Testületet, hogy feljelentést kíván tenni az ügyészségen, mivel véleménye szerint a határozat csak bűnpártolás elkövetésével születhetett meg.

A panaszos kérte a Testületet, hogy a fenti határozatot is tegye vizsgálata tárgyává.

3) A panaszos által rendelkezésre bocsátott hang- és képfelvételeken az alábbi információk láthatóak, hallhatóak.

A panaszos és munkatársa kamerával jelent meg a rendezvény kezdetét megelőzően abból a célból, hogy a jelenlévőkhöz kérdéseket intézzenek a rendezvény tárgya vonatkozásában. A megkérdezettek között voltak, akik megkérték a panaszost, hogy ne kamerázzanak, volt aki arra kérte őket, később menjenek vissza hozzá, mivel dolgozik.

Később két férfihoz mentek, akik közül az egyik – aki egy táblát tartott a kezében – férfi a panaszos felé fordult, határozottan és felháborodottan megkérdezte a panaszostól: „kérte azt valaki, hogy használja ezt a gépet”, és táblájával tolni kezdte. Szóváltás alakult ki a panaszos és a résztvevő között, majd a férfi társa nyugtatni kezdte őt, és többször azt mondta: „ne bántsd”. A táblát a kezében tartó férfi ezután hét rendőrhöz ment oda, majd elindult a panaszos felé, és a rendőröknek azt mondta, „itt van”. A panaszost táblájával továbbra is próbálta eltolni. A történetek mellett a hét rendőr elsétált. Többször csak a férfi táblája látható, amint a panaszost tolja, majd egy személy például kifejezésre juttatta véleményét, miszerint „nyugodtan el lehet innen menni”. A panaszos nemsokára közölte, „kiosztok néhány pofont”, majd azt mondta „állítsál már magadon, legalább nézz a szemembe ha már lökdösöl”. Erre megjelent a rendezvény főszervezője, és a rendőrök is, aki megkérdezte a panaszostól, hogy kinek készíti a felvételt. Mindeközben a felvételen látható egy fekete kabátot és kalapot viselő férfi, aki hátát mutatja a kamerába, ezáltal szinte mindenki mást eltakarva. A panaszos válaszára a rendező úgy reagált, hogy mint főszervező a felvételt nem kéri, majd távozásra szólította fel a panaszost. A panaszos erre úgy reagált, hogy ő nem távozik, mire a szervező ismételten megkérte, hogy tegye le a kamerát. A panaszos ezt követően megkérdezte a rendezőtől, hogy szerinte demokratikus dolog-e megválogatni azt, hogy egy közterületi rendezvényen ki kamerázhat és ki nem. Egy résztvevőtől ezután az hallható, hogy a rendőrség dolga lenne a panaszost és társát „elzavarni”. Ezután a rendező ismételten a kamera eltételére kérte meg a panaszost, aki közölte, hogy nem tesz eleget a kérésnek, mivel ő közterületen van, egy közterületi rendezvényen. Erre egy résztvevő közölte, szabálysértést követ el, aki mások gyülekezési jogát megzavarja. A fekete kabátban levő, hátát mutató férfi ekkor hátával a panaszost tolni kezdte, amelyet a panaszos „kivédett”, mire az egyik rendőr intézkedésbe kezdett. Látható, amint a rendőr a férfit a panaszos elől „eltessékeli”, „elhúzza”, majd a panaszost távozásra kéri fel. A panaszos azon kérdésére, hogy „miért”, az intézkedő úgy felelt, „azért, mert a megkérte a főszervező, ők döntenek el, hogy ki vehet részt a rendezvényen”. A panaszos ekkor megkérdezte a rendőrtől, beszélhet-e a biztosítás parancsnokával, mire a rendőr úgy felelt, „persze, én vagyok”. Ezután a helyszínbiztosítás parancsnoka megkérte a panaszost, hogy igazolja magát a kollégájának, aminek a panaszos eleget tett. Ugyanezen rendőr megkérte ezután a panaszost, kapcsolja le a kamerát, mivel rendőri intézkedés folyik. Ekkor érdemi kép nem látható, mivel a panaszos a rendőrök lábát filmezte. Később látható, hogy az intézkedésről más személyek is fényképfelvételt készítettek.

Majd a panaszos az újságírónak elmondta a történeteket, azaz, hogy miért intézkednek vele szemben. Egy résztvevő erre azt mondta, hogy ő nem járul hozzá, hogy róla a panaszos felvételt készítsen, mire a panaszos úgy reagált, „közterületen van és közszereplőként” vesz részt a rendezvényen. Ezután a panaszos kommunikációja hallható több résztvevővel. Nemsokára az egyik intézkedő rendőr megkérdezte a panaszost, hogy hajlandó-e elhagyni a rendezvény helyszínét, a panaszos erre közölte, hogy ő újságíróként van jelen. A rendőr erre megkérdezte, van-e újságíró-igazolványa a panaszosnak. A panaszos azt felelte, ahhoz nem kell újságírói-igazolvány, hogy közterületen forgassak. A rendőr erre úgy reagált, „a rendőrnek rendőrigazolványa, az újságírónak újságíró-igazolványa van”. A panaszos elmondta véleményét, miszerint a rendőr egy hatóság, újságíró pedig nem az. Ezután még egyszer megkérdezte a rendőr a panaszost, elhagyja-e a területet. A panaszos megkérdezte, mivel jár, ha nem teszi meg, a rendőr erre azt közölte, elő lesz állítva. A panaszos azon kérdésére, hogy milyen „ürüggyel” teszük ezt meg, a helyszínbiztosítás parancsnoka a jogszerű intézkedés elleni ellenszegülés okot jelölte meg. Majd azt mondta a panaszosnak, „ez nem egy jogi felvilágosító iroda”, azt kérdezi elhagyja önként a területet, vagy intézkedjenek vele szemben a rendőrök. A panaszos erre úgy felelt, ha felkérlik, hogy hagyjon fel a munkájával, elhagyja a területet. A parancsnok ekkor ismételt a szervező kérésére hivatkozott.

A panaszos és társa végül elhagyta a területet rendőri kísérettel (5 rendőr) a rendezvény széléig. A Hollán Ernő és a Kálmán Imre sarkán megállt a panaszos. Később látható és hallható, amint a panaszos megkérdezett egy újságírót, kértek-e tőle igazolványt, aki úgy felelt, nem. Majd az egyik rendőr ismételt a panaszoshoz szót, „még annyi lenne... a rendezvény pontos területe, Raoul Wallenberg, Pozsonyi út és Szent István körút”. A rendőr közölte, ezen utca határokig kellene elmenni, ugyanis mint a szervező mondta, a panaszos és társa nem kívánatos személyek a rendezvényen. A panaszos megkérdezte, kitilthatóak-e a közterületi rendezvényről, mire a rendőr úgy felelt természetesen igen, a rendező felel „minden rendért”, ezért szíve joga úgy dönteni, és felkérte, hogy menjenek el.

A panaszos és társa a Raoul Wallenberg utcáig elsétált, ahol a rendőröktől megkérdezték, meddig zárták le a területet, erre ők azt a tájékoztatást nyújtották, attól függ, hogy mennyien lesznek. Az, hogy a rendezvény meddig tart, nincs szabályozva, minden attól függ, hogy mennyien lesznek. Arra, hogy indokolt-e a jelenlegi lezárás, azt felelték, nem.

II.

A panaszbeadvány kivizsgálása során a Testület felvilágosítás-kéréssel fordult az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a Budapesti Rendőr-főkapitánysághoz (a továbbiakban: BRFK), és kérte az intézkedéssel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbiak állapíthatóak meg.

1) Az ORFK hivatalvezetőjének tájékoztatása szerint 2010. február 13-án 0 órától 24 óráig Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el Budapest Rendőrfőkapitánya.

A rendezvények biztosítása, a gyülekezési jog gyakorlásával kapcsolatos esetleges jogsértések megelőzése, a demonstrációkon résztvevők biztonságának garantálása érdekében a rendezvényekkel érintett helyszínen indokolt volt a személy- és gépjárműforgalom fokozott ellenőrzése.

2010. február 13-án, Budapesten, a XIII. kerület Hollán Ernő utcában a Baloldali Feminista Hálózat szervezett antifasiszta tüntetést. A tüntetésen a panaszos egy internetes portál képviselőjeként társával a rendezvényről filmfelvételt készített. A résztvevőkről készítettek felvételeket, és azt kommentálták. Az egyik résztvevő ezt a tevékenységet provokációként értékelte és a panaszos kamerája elé állt, odahelyezve a nála levő transzparenst. Emiatt a panaszos és a rendezvény egyik résztvevője között kölcsönös lökdösődés alakult ki. Ennek a rendezvény egy másik résztvevője vetett véget azzal, hogy a társát a panaszos környezetéből eltávolította. Ezt követően a rendezvény főszervezője kérte a panaszost, megjelölve jogosultságát, hogy a rendezvény területét hagyja el, mert ott nem kívánatos személy. Erre több alkalommal is felszólította, amely azonban eredménnyel nem járt. Ennek okán került sor a rendőri intézkedésre. A rendőri biztosítás parancsnoka odalépett a panaszoshoz és kulturált hangon megkérte, hogy a főszervező kérésének tegyen eleget, felszólította, hogy hagyja el a rendezvény területét. Ennek azonban a panaszos nem tett eleget, ezért a biztosításban résztvevő rendőrök igazoltatni kezdték őt. Ezt követően a rendezvény területének pontos megjelölésével a panaszost távozásra kérték fel.

A panaszossal szembeni intézkedésre a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. §-ának (1) bekezdése és a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 38. §-ának (1) bekezdése alapján került sor. Az igazoltatás kiváltó oka az volt, hogy a panaszos szervezői felszólítás ellenére a rendezvény területét nem hagyta el.

Utalást tett a rendőrség továbbá a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 11. §-ának (1) és (2) bekezdésére.

A rendezvény szervezőjének kompetenciájába tartozik az arról való döntés, hogy az általa szervezett eseményen a jelen levő esetleges rendbontó személyek közül kinek az eltávolítását tartja indokoltnak. A biztosításban közreműködő rendőrnek nem feladata a rendező szubjektív döntését felülbírálni. Tény ugyanakkor az, hogy a panaszos és egy másik résztvevő között kölcsönös lökdösődés alakult ki, amely a rendezvény rendjének megzavarását jelenthette. Az is tény, hogy a rendezvény szervezője csak a panaszos eltávolításáról döntött és ebben kért rendőri segítséget, a másik résztvevő továbbra is a rendezvény területén maradhatott. A szervező joga és felelőssége annak meghatározása, hogy mely személy vagy személyek eltávolításával állítható helyre a

rendezvény békéje. A rendőri intézkedés foganatosítására a szervező felkérése alapján került sor.

A tájékoztatás szerint az intézkedő rendőr azt követően vetette fel elvi élel azt, hogy rendelkezik-e a panaszos újságíró-igazolvánnyal, hogy őt a rendezvény szervezője már több alkalommal felszólította arra, hogy a rendezvény helyszínét hagyja el. A BRFK Bevetési Főosztálya arról adott felvilágosítást, hogy a panaszos hivatkozott újságíró mivoltára, és ezen állítás alátámasztásaként kérte arra az intézkedő rendőr, hogy mutassa meg a sajtóigazolványát, hiszen még az állampolgári biztosok hivatalainak munkatársai vagy a rendőri intézkedések civil kontrollját megvalósító egyéb hivatalok alkalmazottjai is önként felmutatják igazolványaikat, mely bizonyítja adott szervezethez vagy foglalkozási ághoz tartozásukat.

A hivatalvezető az Rtv. 32. §-ára hivatkozott, és megállapította, hogy a rendőr azon tevékenysége, hogy a beszélgetés során megkérte a panaszost a sajtóigazolványa felmutatására, nem jogellenes és megfelel az Rtv.-ben foglalt felvilágosítás kérés szabályainak.

2) A BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztályának tájékoztatása szerint a panaszossal szemben a Bevetési Osztály beosztottjai intézkedtek.

Az intézkedés, valamint azt megelőző események rögzítésére mozgó vezetési ponttal sor került. A felvételeket a vezetési pont személyzete az intézkedés során megtekintette, tájékoztatásuk szerint azon sem bűncselekmény, sem szabálysértés elkövetése nem volt észlelhető.

A rendezvény szervezője a rendőri intézkedés megkezdése előtt kijelentette, hogy a panaszos nem kívánatos személy a rendezvényen, ezért távozásra szólította fel őt. Nem felelnek meg a panaszban foglaltak a valóságnak, miszerint ezt a felhívást a rendőrök kezdeményezték volna. Mivel a rendezvény szervezője a fentiek szerint nyilatkozott, ezért az intézkedő r. ezredes a szervező kérését – figyelemmel a Gytv. 11. §-ára – tolmácsolta a panaszos felé. A távozásra kötelezés okát nem volt kötelessége vizsgálni a rendőrnek, de mivel ismerte a panaszos korábbi tevékenységét – mely sok esetben rendezvények megzavarására irányult – nem tartotta a kérést rendkívülinek.

A Testület kérdésére a rendőrség azt a tájékoztatást nyújtotta, hogy azért kérte meg az intézkedő rendőr a panaszost, hogy mutassa fel a sajtóigazolványát, mert ő korábban úgy nyilatkozott, hogy úgy kíván részt venni a rendezvényen, mint újságíró. Ezen állítást kívánta az intézkedő rendőr igazolni. Megjegyzésre került továbbá, hogy „az Ombudsmani Hivatalok, vagy a rendőri intézkedések civil kontrollját megvalósító egyéb hivatalok munkatársai is önként felmutatják igazolványukat. Nem értem a Panasztestület megütközését a sajtóigazolvány felmutatásának kérésével kapcsolatban.”

A tájékoztató levélben a rendőrség hivatkozik a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény 11. §-ára, valamint a Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszere (FEOR) alapján, az újságíróra vonatkozó előírásokra.

3) A BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály KMB Alosztály jelentése szerint az intézkedő r. főtörzsőrmester 2010. február 13-án 11 óra 30 perctől 20 óráig Budapesten, a XIII. kerület Hollán Ernő utca és Budai Nagy Antal utca kereszteződésénél a rendezvény biztosításában vett részt egy r. törzszászlóssal és két r. őrmesterrel együtt. A helyszínbiztosítás parancsnoka a Budai Nagy Antal utca és a Hollán Ernő utca, a Pozsonyi utca és Katona József utca által határolt területre gyalogos járőr feladatot határozott meg számukra.

A Hollán Ernő utca és a Budai Nagy Antal utca kereszteződésénél tartózkodott az intézkedő rendőr társaival és a helyszínbiztosítás parancsnokával (egy r. törzszászlós, egy r. ezredes és egy r. hadnagy), amikor a Hollán Ernő utcában hangoskodásra lettek figyelmesek, illetve ezzel egy időben egy állampolgár jelezte feléjük, hogy a rendezvény résztvevőit a panaszos és társa provokálja. Ekkor szóltak a két közelben tartózkodó r. őrmesternek, és mindannyian a hangoskodókhoz mentek (5 intézkedő rendőr).

A hangoskodó feleket kilétük igazolására szólította fel a jelentő r. főtörzsőrmester, aminek eleget tettek, majd adataikat a körözési nyilvántartásban leellenőrizték. Ezt követően a rendezvény biztosításának parancsnoka a panaszost és társát a demonstráció területének elhagyására szólította fel, mivel a rendezvény főszervezője ezt kérte tőle. Ekkor a panaszos a távozásra való felszólítás jogi háttéréről kezdett kérdezősködni, mire a helyszínbiztosítás parancsnokának kellő tájékoztatását követően a panaszos és társa a rendezvény területét a Pozsonyi utcáig önként elhagyta.

A jelentő r. főtörzsőrmester és a r. zászlós a helyszínbiztosítás parancsnokának utasítására hajtották végre a panaszos igazoltatását és a körözési rendszerben való leellenőrzését. A helyszínbiztosítás parancsnoka mindvégig kommunikált a panaszossal. Mindez idő alatt az intézkedést két r. őrmester biztosította.

4) A panaszos feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen. A nyomozó hatóság garázdaság büntette miatt ismeretlen tettesek ellen folytatott eljárást, azonban a nyomozás megszüntetéséről döntött, figyelemmel arra, hogy a cselekmény nem minősült bűncselekménynek.

5) A rendőrség által megküldött mozgó vezetési pont által rögzített felvételen az ügy szempontjából az alábbi releváns információk láthatóak.

A panaszos és társa 15 óra 45 perc körüli időben tűnt fel a felvételen. Látható, amint kamerával felvételt készítenek, majd egy – a rendezvényen résztvevő – személlyel beszélgetni kezdenek. Látható, hogy a kamera többször is kifejezetten a panaszos és társa mozgását rögzíti, hang a felvételen nem hallható. Mindösszesen 15-20 fő látható.

Nem sokkal később a panaszos és társa három másik személyhez ment oda. Az egyik személy, a kezében táblát tartó férfi ezután rögtön tolni kezdi kezével a panaszost és kameráját. Ezt követően az látható, hogy a panaszos és a két férfi kommunikál egymással. A táblát tartó férfi ezután elsétál, és hét rendőrhöz lép. Látható a férfi és a rendőrök közötti kommunikáció, s az, hogy a táblát tartó férfi egyértelműen a panaszos felé mutat. A férfi táblájával ismételten a panaszos felé indul, ezen történetek mellett a hét rendőr elsétál. Nemsokára egy fekete kabátot és kalapot viselő férfi is megjelenik, aki a panaszoshoz érve rögtön tolni kezdi őt. A kezében táblát tartó férfi is bekapcsolódott a panaszossal szembeni fellépésbe. Ezt követően kb. egy perc múltán érkezett meg a rendezvény főszervezője és öt rendőr. A rendőri jelenlét során az egyik résztvevő ismételten hátával tolni, lökni kezdte a panaszost, amely magatartásával láthatóan szervezői és rendőri ráhatás után hagyott fel a férfi. Ezt követően a panaszossal szembeni intézkedés látható, valamint az, hogy a történetek láttára egyre több résztvevő jelent meg.

III.

A Testület a panasz és a rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok, valamint a videofelvételek alapján érdemben vizsgálta a rendőri intézkedés elmulasztását, az intézkedő rendőrök segítségnyújtási kötelezettségének teljesítését, valamint a panaszossal szembeni rendőri fellépést (szolgálati fellépés, igazoltatás, rendezvény helyszínének elhagyására való felhívást), annak módját, továbbá az újságíró igazolvány elkérésének és a rendezvény területének meghatározása kérdését.

A Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. §-ának (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, az 58. §-ának (1) bekezdésben biztosított szabad mozgáshoz, az 59. §-ának (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez és a 61. §-ának (2) bekezdése szerinti sajtószabadsághoz való jogát. A rendőri intézkedésekkel összefüggésben továbbá vizsgálni kellett az Alkotmány 62. §-ának (1) bekezdésében biztosított békés gyülekezéshez való jog érvényesülését, és a 70/A. §-ában rögzített diszkrimináció tilalmát is.

1) A Testület az alábbi következtésekre jutott egyrésztől a panaszos rendőri mulasztással kapcsolatos sérelmével – miszerint véleménye szerint a jelenlevő rendőrök, annak ellenére, hogy látták, mégsem léptek közbe, csak távolról nézték azt, hogy a panaszossal szemben az egyik résztvevő támadólag lép fel (táblájával lökte- és tolt el) –, másrésztől pedig a panaszos rendezvény elhagyására való felszólításával összefüggésben.

Megállapítható, hogy a panaszolt rendőri intézkedésre a Baloldali Feminista Hálózat által szervezett antifasiszta tüntetésen, azaz egy a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényen került sor. Budapest Rendőrfőkapitánya február 13-án 0 órától 24 óráig

Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el, mivel a rendezvények biztosítása, a gyülekezési jog gyakorlása kapcsán az esetleges jogsértések és a résztvevők biztonságának garantálása érdekében szükséges volt a rendezvényel érintett területen a fokozott személy- és gépjármű-ellenőrzés.

A konkrét sérelmek vizsgálatához szükséges volt a Gytv., valamint az Rtv. vonatkozó előírásait szemügyre venni. A rendőrség mulasztásának vizsgálatához szükséges jelen ponton értelmezni a Gytv. 11. §-ának (1) bekezdését, mely szerint a rendezvény rendjének biztosításáról a szervező gondoskodik. A (2) bekezdés értelmében pedig a rendőrség és más arra illetékes szerv a rendezvény rendjének biztosításában a szervező kérésére közreműködik, a rendezvényt megzavaró személyek eltávolításáról intézkedik. A szervező tehát a rendezvény megszervezésével felelősséget vállal a rendezvény rendjének megtartásáért. A rendezvény rendjének fenntartása alapvetően a szervező kötelessége, aki e kötelezettségének elsősorban a rendezvény zavartalan lebonyolítását biztosító rendezők megbízásával tesz eleget. A szervező tevékenysége valamennyi résztvevőre kihat, ő jeleníti meg a rendezvény résztvevőit a külvilág felé (ő felel például a résztvevők által okozott károkért is).

A Gytv. 12. §-ának (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőrség képviselője a rendezvényen jelen lehet. Ahhoz, hogy a rendőrség a rendezvény zavartalan lebonyolításának biztosítása alkalmával adódó feladatait elláthassa, a rendezvényen jelen lehet. Az Rtv. 1. § (1) bekezdése értelmében a rendőrség képviselője az alapvető közrendvédelmi feladatából következően a közterületen tartott rendezvényeken jelen lehet.

A rendezvények rendjének biztosításával kapcsolatos rendőri feladatokról szóló 15/1990. (V. 14.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 9. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a rendezvényen jelenlévő rendőrséget képviselő személy (rendbiztos) és a biztosítás parancsnoka kijelöléséről dönt, amely két feladatkört egy személy is elláthatja. A (2) bekezdés értelmében pedig minden olyan rendezvényre rendbiztost kell kijelölni, melyen a szervezők a rend fenntartásához a rendőrség közreműködését kérték.

Megállapítható, hogy a rendőrség tehát a bejelentett rendezvényen jogszerűen volt jelen, ahol a rendezvény biztosításában vett részt.

a) A fenti jogszabályi háttér és értelmezés fényében a Testület először vizsgálta a panaszos rendőri mulasztással kapcsolatos kifogását.

Az Rtv. 1. §-ának (1) bekezdése rögzíti – többek között – a rendőrség közbiztonság és közrend védelmének feladatát, 2. §-ának (1) bekezdése szerint pedig a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. Többek között a rendvédelmi funkció jelenik meg az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdésében

is, melynek értelmében a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerint rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A BM rendelet 12. §-a részletezi a rendbiztos kötelességeit, melyek között f) pontban az szerepel, hogy a rendezvény résztvevőinek törvényességet veszélyeztető magatartása esetén a szervező figyelmét fel kell hívnia a törvényi kötelezettségére, illetve a szervező javaslatára, kérésére vagy a biztosítás parancsnokának utasítására rendőri intézkedésekkel kell közreműködni a rend helyreállításában.

A rendőrségi iratokból megállapítható, hogy a rendőrök észlelték a panaszos és a rendezvény egyik résztvevője között kialakult konfliktushelyzetet, sőt az egyik állampolgár jelezte is feléjük azt. A BRFK hivatalvezetőjének összefoglaló levele úgy fogalmazott, mivel a panaszos és társa filmfelvételt készített egy internetes portál képviselőjeként a rendezvényről, ezért a panaszos és az egyik résztvevő között kölcsönös lökdösődés alakult ki, amelynek egy másik résztvevő vetett végett. Ugyanezen dokumentum azt is tartalmazza, hogy a biztosításban résztvevő rendőrnek nem feladata felülbírálni a rendező szubjektív döntését, „tény ugyanakkor, hogy a panaszos és egy másik résztvevő között kölcsönös lökdösődés alakult ki, amely a rendezvény megzavarását jelenthette”. A BRFK Bevetési Főosztálya arról számolt be jelentésében, hogy az intézkedésről és a megelőző eseményekről a mozgó vezetési pont felvételt készített, és az azt kezelő személyzet a felvétel megtekintése alapján sem szabálysértés, sem bűncselekmény elkövetését nem észlelte. Ugyanakkor mind a panaszos, mind pedig a rendőrség felvételein jól látható, hogy a rendezvény biztosításában résztvevő rendőrök már az állampolgári felhívást megelőzően észrevehették a kialakult szituációt.

A Rtv. fentebb említett 2. §-ában meghatározott védelem-nyújtási (veszély-elhárítási) kötelezettségnek törvényi előfeltétele az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekmény. Jelen esetben az egyik rendőri tájékoztatás szerint sem szabálysértés, sem bűncselekmény elkövetését nem észlelték, míg egy másik rendőrségi dokumentumból egyértelműen az olvasható ki, hogy a rendőrök tapasztalták a panaszos és a résztvevő közti lökdösődést – sőt mi több, arról is tudomásuk volt, hogy ezt egy másik résztvevő próbálta megakadályozni azzal, hogy barátját a panaszos környezetéből eltávolította. A Testület véleménye szerint, a rendelkezésre bocsátott felvételek alapos vizsgálata után egyértelműen megállapítható, hogy a rendezvény megkezdése előtt a panaszossal szemben egy férfi támadólag lépett fel, amelyet – azonos módon a panaszbeadványban előadottakkal – egy másik résztvevő kívánt megakadályozni. Ugyanezen személy kérte nem sokkal később a rendőrök segítségét, akik már korábban is észlelték a történetet, azonban mégsem

tettek semmit. Az állampolgári felhívás után a rendőrök – számszerűen hét – elsétáltak a történetek mellett, a rendőrségi iratok szerint azért, hogy szóljanak két őrmesternek a történetekről. Ezután nem sokkal később a biztosítás parancsnokával együtt, mindösszesen öt rendőr a hangoskodókhoz ment, amikor már a szervező is jelen volt.

A Testület véleménye szerint a fenti tények kimerítik a rendőrség segítségnyújtási kötelezettség Rtv. 2. §-a szerinti előfeltételét, azaz a testi épséget, illetve a vagyonzbiztonságot sértő cselekményt. A rendőrség érdemben nem indokolta meg, hogy miért nem nyújtottak korábban segítséget, önmagában pedig az a rendőri érvelés, hogy a vezetési pont felvételéből szabálysértés és bűncselekmény elkövetése sem volt észlelhető nem elfogadható, mivel a rendőrség által megküldött felvételen is egyértelműen beazonosítható volt a sérelmezett dulakodás. A rendelkezésre bocsátott felvételek alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy a rendőrök észlelték a helyzetet. A helyszínbiztosításban részt vevő rendőrök – a békés gyülekezéshez való jog gyakorlásának biztosítása mellett – kötelesek lettek volna segítséget nyújtani és a fennálló helyzetről a szervezőt értesíteni, még mielőtt a dulakodásban részt nem vevő, harmadik személy felhívta figyelmüket a történetekre. A BM rendelet 12. §-ának f) pontja előírja a rendbiztos kötelezettségeként azt, hogy a rendezvény résztvevőinek törvényességet veszélyeztető magatartása esetén a szervező figyelmét fel kell hívni a törvényi kötelezettségére – azaz a rend helyreállítására. A rendbiztos a szervező javaslatára, kérésére vagy a biztosítás parancsnokának utasítására rendőri intézkedésekkel közreműködni köteles a rend helyreállításában.

A Testület megítélése szerint a rendezvény biztosításában résztvevő rendőrök részéről a helyes lépés az lett volna, ha a kialakult konfliktus észlelésekor azonnal értesítik (pl. rádión keresztül, vagy akár a hét rendőrből kettő személyesen) a rendbizont, aki haladéktalanul felvette volna a kapcsolatot a szervezővel. Ezzel egyidejűleg a hét rendőr közül legalább kettőnek a dulakodás helyszínére kellett volna mennie, várva a konkrét intézkedéssel addig, amíg arról a szervező vagy a helyszínbiztosítás parancsnoka nem dönt, mindaddig viszont pusztán jelenlétükkel, segítségnyújtás gyanánt, megakadályozhatták volna a dulakodás továbbfokozódását. Erre azonban ilyen formában nem került sor.

A Testület hivatkozik az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztos OBH 5642/2008 számú jelentésében (a továbbiakban: Jelentés) foglaltakra, mely szerint a „közrend és közbiztonság védelme, ennek keretében azon rendőri intézkedések, amelyek a rendezvény békés jellegének megőrzését szolgálják, egyértelműen legitim célúnak minősülnek”. A jelentésben az is hangsúlyozásra került, hogy „a rendőrségi eljárás hatásában nem lehet olyan, hogy korlátozza a gyülekezés szabadságát, és a hozzá szorosan kapcsolódó véleményszabadsághoz való jogot”.

A Testület megítélése szerint – noha a rendőrségnek korlátozott intézkedési lehetősége van egy bejelentett rendezvény alkalmával – a rendőrség a segítségnyújtási és intézkedési kötelezettségének nem megfelelő teljesítése által sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

b) A Testület ezt követően azt vizsgálta, hogy jogszerűen került-e sor a panaszos rendezvény helyszínének elhagyására való felhívására.

A Gytv. 11. §-ának (2) bekezdése értelmében a rendőrség a szervező kérésére közreműködik, a rendezvényt megzavaró személyek eltávolításáról intézkedik.

A BM rendelet 12. §-ának d) pontja alkalmazásában a rendbiztos köteles a rendezvényen jelen lenni és a szervezők kérésére a rend fenntartásában közreműködni, a rendezvényt megzavaró személyeket személyesen, vagy a biztosításra kivezényelt, illetve helyszínre hívott rendőri és együttműködő erők bevonásával eltávolítani.

A panaszbeadvány és a rendőrségi iratok e tekintetben eltérő információt tartalmaznak. A panaszos előadása szerint a r. ezredes – aki a helyszínbiztosítás parancsnoka volt – szólította fel őt és társát a terület elhagyására arra hivatkozással, hogy a főszervező erre kérte őt, holott a főszervező csak a kamera kikapcsolására kérte őket. A panaszos azt is előadta, hogy megítélése szerint a főszervezőben csak később realizálódott a rendőr utasítása, amit elfogadott, amelynek jeleként később valóban megkérte a rendőröket, hogy vezessék el a panaszost a helyszínről. Ezzel szemben a rendőrségi iratok tanúsága szerint a főszervező több alkalommal kérte a panaszost a rendezvényről való távozásra, és mivel az nem járt eredménnyel, a helyszínbiztosítás parancsnoka odalépett a panaszoshoz és megkérte, hogy tegyen eleget a szervező kérésének, azaz hagyja el a rendezvény területét. A helyszínbiztosítás parancsnokának tájékoztatása szerint, a szervező a rendőri intézkedés megkezdése előtt kijelentette, hogy a panaszos nem kívánatos személy, és távozásra szólította fel őt. Mivel pedig a szervező így nyilatkozott, ő a panaszos felé tolmácsolta a szervező kérését a Gytv. 11. §-a alapján. A távozásra kötelezés okának vizsgálata már nem volt kötelessége a rendőrnek.

A panaszos által rendelkezésre bocsátott videofelvételből megállapítható, hogy először valóban a főszervező nyilatkozott úgy, hogy a panaszos által készített felvételt nem kéri, és felkérte őt arra, hogy hagyja el a rendezvényt. Ezt követően a panaszos úgy reagált, hogy nem távozik, mire a szervező ismételt megkérte, hogy tegye le a kamerát. Az is megállapítható, hogy a helyszínbiztosítás parancsnoka mindezek után szólította fel a panaszost a rendezvény elhagyására. A panaszos azon kérdésére pedig, hogy „miért”, a rendőr úgy felelt, „azért, mert megkérte a főszervező, ők döntenek el, hogy ki vehet részt a rendezvényen”.

A Testület hatáskörét az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése határozza meg. Eszerint csak a rendőri szervek intézkedéseit (kötelezettségsértéseit, intézkedéseit, intézkedéseinek elmulasztását, illetve kényszerítő eszköz alkalmazását) vizsgálhatja – abban a kérdésben, hogy a rendőri intézkedés a panaszos alapvető jogát sértette-e vagy nem. A Testület már a 42/2009. (III. 4.) számú állásfoglalásában is úgy foglalt állást, hogy nincs hatásköre annak megítélésére, hogy egy rendezvény szervezője miért dönt úgy, hogy egyes személyeket beenged-e a rendezvény területére vagy sem. A Testületnek jelen ügy vizsgálatánál sincsen hatásköre arra vonatkozóan, hogy szervező miért döntött úgy, hogy a panaszos „nem kívánatos” személy a rendezvényen.

A Testület vizsgálhatja azonban azt a kérdést, hogy a rendőrség jogszerűen szólította-e fel a panaszost – figyelemmel a rendező kérésére – arra, hogy hagyja el a helyszínt.

A fentebb idézett Gytv. rendelkezések szerint a rendezvény szervezője jogosult eldönteni azt, hogy ki léphet be, ki lehet jelen a rendezvényre és ki nem, ezért ha korlátozni kívánja valakinek a jelenlétét, azt a rendezők segítségével tudja megoldani. Amennyiben a rendezők nem tudják ezt a feladatukat ellátni, úgy kérhetik a rendőrség segítségét (közreműködését).

A Testület arra a következtetésre jutott, hogy helyszínbiztosítás parancsnoka valóban csak a szervező kérését követően, akkor szólította fel távozásra a panaszost, amikor már a szervező korábban több alkalommal – eredménytelenül – megkísérelte azt. Figyelemmel pedig arra, hogy a Gytv. felhatalmazást nyújt a rendőrség részére arra, hogy a szervező kérésére a rend fenntartása érdekében közreműködjön, illetve a rendezvényt megzavaró személyek eltávolításáról intézkedjen, ezért az intézkedő rendőr számára a szükséges jogalap megvolt a panaszossal szembeni intézkedéséhez.

A rendezvény helyszínének elhagyására való kötelezés kapcsán a Testület a fenti érvek alapján a szervező döntésével összefüggésben hatáskörének hiányát állapította meg, álláspontja szerint ugyanakkor **a rendőri intézkedésre jogszerűen került sor, így a panaszos tisztességes eljáráshoz jogát nem érte sérelem.**

2) A Testület vizsgálódása körébe vonta a panaszossal szembeni intézkedés során tapasztalt szolgálati fellépést. A felvételen a Testület azt észlelte, hogy az intézkedő rendőr az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat betartása nélkül kezdte meg a panaszossal szembeni intézkedést.

Az Rtv. 20. §-a tartalmazza a rendőri intézkedés során a rendőr azonosítására vonatkozó rendelkezéseket, amelynek az a célja, hogy a rendőri intézkedések, eljárások során minden esetben kétséget kizáróan azonosítani lehessen az eljáró rendőrt. Ennek ugyanakkor nem lehet olyan hatása, hogy az intézkedést akadályozza. A 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt, minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A rendőri intézkedés alakosságait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 4. §-a, amely szerint a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr továbbá az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri

intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.

A panaszos által megküldött felvételtől egyértelműen megállapítható, hogy az intézkedő rendőr a fenti kötelezettségének nem tett eleget. A panaszossal szembeni intézkedést az intézkedő r. ezredes köszönés, bemutatkozás és azonosítás nélkül kezdte meg, úgy, hogy közölte a panaszossal a szervező kérését, azaz azt, hogy hagyja el a rendezvény helyszínét. Ezt követően, mivel a panaszos annak nem tett eleget, megkérte, hogy igazolja magát.

A szolgálati fellépés szabályainak be nem tartása miatt a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos a tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

3) Ezt követően a Testület a panaszos igazoltatásának jogszerűségét vizsgálta, valamint a panaszos azon sérelmét, miszerint a két „lökdöső személyt” nem igazoltatták, sőt még csak hozzájuk sem szóltak.

a) A rendőrség a panaszos igazoltatásnak indokaként az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdésére, valamint a Szolgálati Szabályzat 38. §-ának (1) bekezdésére hivatkozott.

Rtv. 29. §-ának (1) kimondja, hogy a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Szolgálati Szabályzat 38. §-ának (1) bekezdése az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valódisága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel. Felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, illetőleg – szükség szerint – a személyi adat- és lakcímnnyilvántartásban, vagy az okmány-nyilvántartásban.

A rendőrség ezen túlmenően az igazoltatás kiváltó okaként azt jelölte meg, hogy a panaszos felszólítás ellenére nem hagyta el a rendezvény területét.

Megállapítható, hogy az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdésében felsorolt indokok közül a közrend védelme érdekében a panaszos személyazonosságának megállapítására közterületi rendezvényen jogszerűen került sor. A panaszos rendezvény elhagyására való rendőri felszólításnak – amelyet a rendőr a szervező kérése alapján fogalmazott meg – nem tett eleget. A rendőrségi iratok arról is beszámolnak, hogy a kialakult

lökдösödés a rendezvény megzavarását jelenthette, amely felvételek megtekintése alapján a Testület számára is nyilvánvalóvá vált. **A Testület ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos igazoltatásával a személyes adatok védelméhez és a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem valósult meg.**

b) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök a két „lökдöső személyt” nem igazoltatták, nem is szóltak hozzájuk. A panaszos megjegyezte, hogy az egyik férfi még az intézkedés során is tovább taszigálta őket. A panaszos úgy ítélte meg, hogy vele szemben személyes alapon, politikai meggyőződése alapján került sor az intézkedés foganatosítására.

A fent idézett Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése előírja a rendőr részrehajlásmentes intézkedésre vonatkozó köteleességét. A részrehajlás nélküliség azt jelenti, hogy a rendőri intézkedés során a rendőr az érintett személyére tekintet nélkül bárkivel szemben köteles eljárni. A rendőri intézkedés során nemre, fajra, vallásra, politikai nézetre tekintettel különbséget tenni nem szabad, illetve ez a minőség a rendőri intézkedés megtételének vagy elmulasztásának alapja nem lehet.

A rendelkezésre álló iratokból és felvételekből egyértelműen megállapítható, hogy a rendőrök valóban nem intézkedtek a rendezvény panaszos által megjelölt két résztvevőjével szemben, őket nem, ezzel szemben a panaszost igazoltatták és felszólították a rendezvény elhagyására. Azonban az is egyértelműen kiderül, hogy a panaszossal szemben intézkedő rendőrök egy, a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényen intézkedtek, ahol először a szervező, majd – mivel a panaszos kérésének nem tett eleget – a helyszínbiztosítás parancsnoka – gyakorlatilag a szervező kérését tolmácsolva a panaszos felé – felszólította a rendezvény területének elhagyására. Mivel a panaszos erre sem reagált, ezért igazoltatni kezdték őt. A szervező a többi résztvevővel, így a két dulakodó személlyel szemben rendőri intézkedést nem kért. Szükséges itt szintén rámutatni arra, hogy a Gytv. rendelkezései alapján a szervező gondoskodik elsősorban a rendezvény rendjének biztosításáról, és szükség esetén pedig ő kéri ehhez a rendőrség közreműködését. Jelen esetben a szervező csak a panaszossal szemben kért rendőri közreműködést, azt pedig – a jelen állásfoglalás III. része 1) pont b) alpontjában kifejtettek alapján – a Testület nem jogosult vizsgálni és felülbírálni, hogy a szervező a rendezvény egyik tagja ellen miért kér és másokkal szemben pedig miért nem kér rendőri intézkedést. **A részrehajlásmentes ügyintézés vonatkozásában ezért a Testület alapjogsérelmet nem állapított meg.**

5) A panaszos kifogásolta, hogy a r. ezredes az intézkedésre tekintettel szólította őt fel a kamerázás befejezésére.

A rendőrségi iratok a kamera kikapcsolásra való felszólítás indokaként és jogalapjaként érdemi választ nem nyújtottak a Testület kérdése ellenére. A felvételen azonban jól hallható, hogy az intézkedő rendőr a kamera kikapcsoltatását a rendőri intézkedés tényével indokolta.

A Testület rögzíti, hogy visszatérő ügytípusnak számítanak azok a panaszok, amelyek a rendőri intézkedés lerögzítésével kapcsolatosak. Szükséges ezért jelen indokolásban is rámutatni arra – az Alkotmánybíróság 54/2000. (XII. 18.) AB határozatával összhangban –, amint azt már korábbi állásfoglalásaiban [pl. a 120/2008. (X. 21.), 251/2009. (IX. 9.) számú állásfoglalásokban] is megtette a Testület, hogy fokozott közérdek fűződik az esetleges rendőri jogsértések dokumentálhatóságához. A hivatkozott alkotmánybírósági határozat kimondta: „a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki a tevékenységüket.” [56/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 454., 456.]

Fontos leszögezni azt is, hogy az Alkotmánybíróság véleményéhez hasonló gyakorlatot folytat az adatvédelmi biztos is (1824/P/2007-3. ügy), aki a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 19. §-ának (4) bekezdése alapján úgy nyilatkozott, hogy a rendőrség köteles minden, az állományába tartozó személy intézkedését visszakereshető módon rögzíteni és az intézkedő rendőr nevééről – ha a helyszínen nem lenne azonosítható – későbbi kérés esetén az érdeklődőt tájékoztatni.

A Testület ezzel összefüggésben arra az álláspontra helyezkedik – követve eddigi gyakorlatát –, hogy a rendőri intézkedések dokumentálása önmagában nem törvénysértő, azt a rendőr nem tilthatja meg, és a fényképezés vagy felvétel készítése további intézkedésre sem ad alapot. Amennyiben a rendőr úgy ítéli meg, hogy a fényképezés személyiségi jogát sérti, akkor magánemberként természetesen igénybe veheti a polgári jog által biztosított személyiségi jogvédelem eszközeit – mivel a sérelem nem mint rendőrt, hanem mint magánszemélyt érheti őt.

Akkor, ha a dokumentálás oly módon történik, hogy az akadályozza a rendőri intézkedést, szintén más a helyzet. Ilyen esetben indokolt lehet az abbahagyásra történő felszólítás és annak megtagadása esetén a további rendőri intézkedés is szóba jöhet. A Testület álláspontja szerint azonban jelen esetben ilyenről nem volt szó, ráadásul a panaszos a kamerát végül a rendőr kérésére, ha nem is kikapcsolta, de a talaj felé fordította le, ami által a rendőri intézkedést azt követően csak hallani lehetett.

A Testület megítélése szerint, mivel a rendőrség érdemben nem reagált arra a kérdésre, hogy mi indokolta a kamera kikapcsolására való felszólítást, valamint a felvételtől megállapítható, hogy azt az intézkedés foganatosítására tekintettel kérte azt a rendőr, **ezért fenti indokolás alapján a Testület úgy foglalt állást, hogy sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

A rendőrségi intézkedés dokumentálásának jogi megítélése során a Testület e helyütt visszautal korábbi gyakorlatára, valamint az 120/2008. (X. 21.) számú állásfoglalásra. Nevezetesen annak megítélése során, hogy a panaszos által csatolt hangfelvétel, illetve képfelvételek általában felhasználhatóak a Testület eljárásában, a Testület a Legfelsőbb Bíróság gyakorlatára támaszkodott. A Legfelsőbb Bíróság e tárgyban - a

rendeltetésszerű joggyakorlás követelményére (Ptk. 4. §) is utalva elsőként a BH1985. 57. szám alatt közzétett eseti döntésben adott iránymutatást. Kimondta, hogy a hangfelvételnek a bírósági vagy szabálysértési eljárásban bizonyítékként való előterjesztése felhasználásnak – nyilvánosságra hozatalnak – minősül és a felhasználás tényének megállapítása szempontjából közömbös az, hogy a hangfelvétel készítése a személyiségi jog megsértésével vagy ilyen jogsértés nélkül történt. Az igazság érvényesülésének biztosítása közérdek és a bizonyítás ezt a célt szolgálja. Nem lehet ezért a hangfelvétel felhasználását visszaélésnek tekinteni, ha ez a hangfelvétel felhasználójával szemben elkövetett jogsértéssel kapcsolatos bizonyítás érdekében történik. Erre tekintettel a Testület úgy foglalt állást, hogy a felvételek a Testület eljárásában bizonyító erővel rendelkeznek, azokat a Testület a vizsgálata során felhasználja.

6) A Testület a panaszos újságíró-igazolványának elkérésével összefüggésben – a panaszos ugyanis kifogásolta egyrésztől azt, hogy tőle az intézkedő rendőr elkérte a sajtóigazolványát, másfelől azt, hogy ezt más újságírókkal nem tették meg – az alábbi megállapításokat teszi.

A rendőrség a Testület megkeresésére arról adott tájékoztatást, hogy azután kérte fel az intézkedő r. ezredes a panaszost újságíró-igazolványának felmutatására, hogy ő újságírói mivoltára hivatkozott, aminek alátámasztásaként vált szükségessé annak elkérése. A rendőrség megjegyezte azt is, hogy az állampolgári biztosok hivatalainak munkatársai vagy a rendőri intézkedések civil kontrollját megvalósító egyéb hivatalok alkalmazottjai is önként felmutatják igazolványaikat. Az intézkedő r. ezredes továbbá úgy fogalmazott: „Nem értem a Panasztestület megütközését a sajtóigazolvány felmutatásának kérésével kapcsolatban.”

A BRFK hivatalvezetője az intézkedés jogalapjaként az Rtv 32. §-ára hivatkozott, és megállapította, hogy a rendőr azon tevékenysége, hogy a beszélgetés során megkérte a panaszost a hivatkozott sajtóigazolvány felmutatására, nem jogellenes és megfelel az Rtv.-ben foglalt felvilágosítás kérés szabályainak.

Ezen probléma vizsgálatához a Testületnek tisztáznia kellett a sajtómunkatársak rendezvényen való szerepét. Ehhez az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (a továbbiakban: EBESZ) jelentését, valamint rendőrség e tárgyban tett – és a Magyar Újságírók Országos Szövetsége (a továbbiakban: MÚOSZ) által is elfogadott – ajánlását

(forrás:

http://www.police.hu/ideiglenesek/2008_okt_23/orf_ajanl.html?query=%C3%BAjs%C3%A1g%C3%ADr%C3%B3k),

valamint a MÚOSZ által ajánláshoz előkészített tervezetet

(forrás: <http://www.muosz.hu/cikk.php?page=mozaik&id=1388&fo=2&iid=0>) vette figyelembe.

AZ EBESZ által 2007. június 21-én, „A média kezelése politikai tüntetések során” címmel kiadott rendkívüli jelentése a következőkre mutat rá: „[...] Rendfenntartók és újságírók egyaránt különös felelősséggel bírnak köztéri tüntetések alkalmával. A rendfenntartók kötelesek biztosítani az állampolgárok számára a békés gyülekezés jogának gyakorlását, védelmezni az újságírók jogát az esemény közvetítéséhez jogi helyzetre való tekintet nélkül, felelnek továbbá az erőszak terjedésének békés úton történő megfékezéséért. Az újságírók felelősek azért, hogy egyértelműen azonosíthatók legyenek, továbbá hogy a helyzet további szítása nélkül tudósítsanak, és ne kerüljenek bevonásra magába a tüntetésbe. [...] A rendfenntartók alkotmányos felelőssége, hogy ne hiúsítsák meg vagy ne akadályozzák az újságírók köztéri tüntetések során végzett munkáját és az újságíróknak joguk van a fair és visszafogott bánásmódhoz a rendőrség részéről. [...] Nincs szükség külön meghatalmazásra a tüntetések közvetítéséhez, kivéve olyan körülmények esetén, ahol a rendelkezésre álló források – mint az idő és a tér – bizonyos események tekintetében korlátozottak. Nem engedélyezett tüntetést közvetíteni kívánó újságíróknak ugyanazt a tiszteletet és rendőri védelmet kellene biztosítani, mint amelyet egyéb nyilvános események során is megkapnak. [...] Az újságíróknak világosan azonosítani kell magukat, tartózkodniuk kell a tüntetés eseményeiben való részvételtől, és objektíven kell tudósítaniuk a kibontakozó eseményekről, különösen élő vagy internetes adás esetén. Az Újságírószövetségnek és a rendfenntartó szervezeteknek meg kellene egyezniük az azonosítás elfogadható módjában és megtenni a szükséges lépéseket e követelménynek a média munkatársaival való megismertetése érdekében. [...] A rendvédelmi szervek és a média munkatársainak kötelessége a magatartási szabályoknak megfelelő eljárás tanúsítása, melyeket a rendőrségi vezetőknek és a főszerkesztőknek kell kikényszeríteniük. A rendőrségi vezetők abban nyújthatnak segítséget, hogy tájékoztatják munkatársaikat az újságírók szerepéről és funkciójáról. Közvetlen lépéseket is tehetnek, amennyiben beosztottaik, túllépik feladat- és hatáskörüket. A média munkatársai abban segíthetnek, ha kívül maradnak a tüntetés eseményeiből és egyértelműen azonosítják magukat újságíróként [...]”

A MÚOSZ Elnöksége elfogadhatónak ítélte az ORFK által 2008 februárjában véglegesített ajánlását a rendezvényeken dolgozó újságírók és rendőrök együttműködéséről. Megjegyzendő az is, hogy a MÚOSZ iránymutatásként az újságíró-társadalom figyelmébe mégis a MÚOSZ együttműködési kódexét ajánlotta. A rendőrség ajánlása – és a MÚOSZ által megfogalmazott tervezet is egyezően – tartalmazza azt, hogy „aki ellenszegül, vele szemben a törvény értelmében intézkedésre, előállításra kerül sor. Azon újságírók személyi szabadságát, akik az ajánlások ellenére sem viselnek azonosító mellényt, ám a helyszínen igazolni tudják, hogy újságírók (például: újságíró igazolvány, munkáltatói igazolás stb.) és kizárólag munkavégzés céljából tartózkodnak a területen, a rendőrség nem korlátozza.” A MÚOSZ azt is rögzítette tervezetében, hogy „az újságíróknak a demonstrációk során világosan azonosítaniuk kell magukat, ezt az azonosítást szolgálja a rendőrséggel egyeztetett sorszámossal kiadott és nyilvántartott láthatósági mellény viselete, ennek hiányában az érvényes újságíró-igazolvány vagy egyéb, szerkesztőségi megbízást igazoló dokumentum.”

A fentiekből egyértelműen az olvasható ki, hogy az újságírók részéről egyfajta elvárás azonosíthatóságuk, amely mind a saját, mind pedig a rendfenntartók érdekét szolgálja. Az EBESZ által megfogalmazott jelentés teljesen tisztán fogalmaz akkor, amikor kimondja, hogy az újságírók felelősek azért, hogy egyértelműen azonosíthatóak legyenek. A fenti háttéranyag azt is világossá teszi, hogy az újságírók beazonosítására több eszköz is szolgál, így a láthatósági mellény mellett az újságíró-igazolvány, munkáltatói igazolás vagy akár a szerkesztőség megbízása. A rendőrség által megfogalmazott ajánlás tehát pozitívan diszkriminálja az újságírókat akkor, amikor rögzíti azt, hogy amennyiben a törvénytelen demonstráció alkalmával a felszólítás ellenére, valaki annak ellenszegülve nem távozik a helyszínről, akkor vele szemben a rendőr intézkedést kezdeményez, kivéve, ha egy olyan újságíróról van szó, aki hitelt érdemlően igazolni tudja azt, hogy ő munkavégzés céljából tartózkodik az érintett területen.

A Testület jelen probléma vizsgálatánál figyelemmel volt az Alkotmány 61. §-ának (2) bekezdésére, amely szerint a Magyar Köztársaság elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét. A sajtószabadság a véleménynyilvánítás szabadságának önállóan nevesített formája. Kettős sajátosságú, hiszen egyrészt lehetővé teszi az egyén kifejeződését, illetve eszköz számos alapjog kifejeződéséhez, másrészt pedig a mindenkor hatalom egyik legfontosabb korlátja. Fontos leszögezni azt, hogy a sajtószabadság, mint a kommunikációs jogok egyike, a plurális, demokratikus társadalom alapvető értékei és garanciái közé tartozik, ami miatt kitüntetett szerepet élvez. A sajtószabadságnak pedig – azon túlmenően, hogy többek között magában foglalja minden médium szabadságát, az informáltsághoz és a tájékoztatáshoz való jogot – fontos eszköze, szerves része a sajtó munkatársain keresztül megvalósuló információgyűjtés, információszerzés, amelyet a rendőrség nem lehetetleníthet el, ugyanakkor az újságírói minőség sem eredményezhet jogon kívüliséget.

a) A panaszos megítélése szerint nem lehet egy nyilvános rendezvényen való részvételt és az arról való tudósítást a sajtóigazolvány meglétéhez kötni, ezért jogszerűtlenül kérték tőle azt az intézkedő rendőrök.

A Testület álláspontja kialakításakor figyelemmel volt a fentiekre, továbbá a rendőri tájékoztatásban közölt Rtv. 32. §-ára. Az említett jogszabályhely kimondja, hogy a rendőr a feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges. A felvilágosítás kérésének idejére a kérdezett személy feltartóztatható. Akitől a rendőr felvilágosítást kér – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az általa ismert tényekkel, adatokkal kapcsolatos válaszadást nem tagadhatja meg.

Az újságírók azonosíthatóságával összefüggésben mind az EBESZ, mind pedig a MÚOSZ és a rendőrség által megfogalmazottakból egyrészt levonható az a következtetés, hogy az újságírókat rendezvényeken való munkavégzés során terheli egyfajta írott jogi normába nem foglalt „kötelezettség”, amelyhez a sajtó munkatársainak és a rendfenntartóknak is érdeke fűződik. Ezzel szemben áll

másrészről a sajtószabadság – ami ugyan nem korlátlan alapjog –, melynek megtestesítői a rendezvényeken a sajtó munkatársai, akik információszerzés révén járulnak hozzá a tájékozódáshoz, informáltsághoz való jog érvényesüléséhez.

A Testület véleménye szerint, mérlegelve a két nézőpontot, azzal, ha rendőr az újságírótól sajtóigazolványt vagy azt igazoló dokumentumot kér, amely bizonyítja azt, hogy az adott személy a sajtó munkatársa, figyelemmel arra, hogy ez érintett érdekét is szolgálja, nem tekinthető olyan hátránynak, amely az alapjogsérelem megállapítását megalapozza. Az is megállapítható, hogy a vizsgált panaszügyben a panaszos részvételét nem annak függvényében tiltották meg, hogy volt-e vagy sem sajtóigazolványa. Ugyanis az intézkedő rendőr – a felvétel tanúsága szerint is – azt követően kérte el a panaszostól azt, hogy őt korábban felszólította a szervező kérésének teljesítésére, azaz arra, hogy hagyja el a rendezvény területét. A panaszos felkérése a sajtóigazolvány felmutatására tehát azt követően történt, hogy a rendezvény elhagyására való felszólításra és igazoltatásra is sor került már. Egyértelmű tehát, hogy a rendőrség a panaszos részvételét nem kötötte a sajtóigazolvány meglétéhez.

A Testület álláspontja szerint az Rtv. 32. §-a megfelelő jogalapot biztosított a sajtóigazolvány elkéréséhez a rendőr számára, figyelemmel természetesen az ismertetett EBESZ jelentésére, ORFK ajánlására és a MÚOSZ együttműködési kódexére. **Ezáltal a panaszos sajtószabadsághoz és tisztességes eljáráshoz való jogát nem érte sérelem.**

b) A Testület szükségesnek látta annak vizsgálatát is, hogy a panaszos milyen tartalmú tájékoztatást kapott az újságíró-igazolvány felmutatására történő felszólításkor.

Az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. Ez a rendelkezés magában foglalja a rendőr felvilágosítás-adási kötelezettségét is.

A panaszos által megküldött felvétel és a panaszbeadvány tartalma egyezőséget mutat e tekintetben. A panaszos intézkedő rendőrhöz intézett azon kérdésére, hogy mi indokolja az újságíró igazolvány elkérését, az alábbi választ kapta: „a rendőrnek rendőr igazolványa, az újságírónak újságíró-igazolványa van”.

Ahogy azt a Testület a 230/2009. (VIII. 5.) számú állásfoglalásban rögzítette, a rendőr felvilágosítás-adási kötelezettsége a rendőrség alapfunkciója, és az állampolgárok szubjektív biztonságérzete szempontjából fontos.

A Testület álláspontja szerint az intézkedő rendőr tájékoztatása nem merítette ki azt az elvárást, amelyet az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdése rögzít. Az intézkedő rendőr felvilágosítás-adási kötelezettségébe beleértendő a pontos és szakszerű felvilágosítás nyújtásának kötelezettsége is. Megállapítható, hogy a fent idézett tájékoztatás semmiképpen nem feleltethető meg a jogszabályban előírtaknak, a r. ezredestől elvárható lett volna ugyanis legalább az Rtv. 32. §-ára való utalás, valamint az

újságírók azonosíthatóságának követelményére való hivatkozás a rendőrség által megfogalmazott ajánlások szintjén. Megjegyzendő, hogy a rendőrség az ajánlás 6. pontjában vállalta azt is, hogy az elfogadott ajánlásokat valamennyi illetékes rendőrhöz eljuttatja, s akárcsak a törvényes eljárási rendet, úgy ezeket is a napi képzés részévé teszi, valamint azokat a gyakorlat során alkalmazza.

A Testület a megfelelő tartalmú felvilágosítás-nyújtás elmulasztása miatt megállapította, hogy sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

c) A panaszos kifogásolta azt is, hogy más újságíróktól nem kérték el az újságíró igazolványokat. Ennek igazolásaként a megküldött felvételen hallható és látható is, amint a panaszos és társa megkérdezik egy újságíró kollégát arról, tőle kértek-e sajtóigazolványt a rendőrök. Az illető személy erre nemmel felelt.

A panaszos megjegyezte az is, hogy több tucat tévéstáb, fotós és riporter dolgozott a lezárt területen, akiket nem nyilvánítottak „provokátornak”, és nem is kértek tőlük semmiféle igazolványt. Azokat azonban, akik nem viselték jól láthatóan egy-egy sajtóorgánum lógóját, gyanakodva kezelték, és egyes beszámolók szerint másokat is hasonló eréllyel távolítottak el.

A Testület ismételten a korábban már hivatkozott Rtv. 13. §-ának (2) bekezdésének előírását idézi, miszerint a rendőr részrehajlásmentesen – azaz nemre, fajra, vallásra, politikai nézetre tekintettel különbséget tenni nem szabad, illetve ez a minőség a rendőri intézkedés megtételének vagy elmulasztásának alapja nem lehet – köteles intézkedni.

A rendőrség annak indokát a Testület kérdése ellenére nem jelölte, hogy más újságírókat miért nem kértek meg az újságírói mivolt igazolására. A videofelvételen – a panaszos által említett esetben – valóban úgy nyilatkozott egy sajtómunkatárs, hogy tőle a rendőrség nem kért újságíró-igazolványt. Azt azonban a panaszos is megemlíti, hogy voltak olyan munkatársak, akik láthatóan egy-egy sajtóorgánum lógóját viselték.

A Testület véleménye szerint előfordulhatott, hogy több olyan újságíró vett részt a rendezvényen – úgy, mint a panaszos által megkérdezett sajtómunkatárs is – akik nem viselték magukon a képviselt sajtóorgánum „jelvényét”, de a rendőrök mégsem kérték el azt. Fontos azonban jelen helyen is utalni arra, hogy a panaszossal szembeni intézkedés indoka és célja nem elsősorban az újságírói mivolt igazolása volt. A panaszost nem azért kérték fel a rendezvény elhagyására, mert nem mutatta fel újságíró-igazolványát.

A Testület véleménye szerint a panaszos oldalán közvetlen joghátrányt nem keletkeztetett azon a körülmény, hogy más újságíróktól nem kértek újságíró-igazolványt a rendőrök, valamint nem is volt egyértelműen igazolható, hogy kiktől kérték, illetve kiktől nem kérték el azt, ezért Testület **a diszkrimináció tilalmának sérelmét és a részrehajlásmentes ügyintézés követelményének megsértését nem találta megállapíthatónak.**

d) A Testület szeretné végül újfent ismertetni a rendőrség reakcióját a Testület felvilágosítás kérésére. Az intézkedő r. ezredes ugyanis tájékoztató levelében a következő módon fogalmazott: „Nem értem a Panasztestület megütközését a sajtóigazolvány felmutatásának kérésével kapcsolatban.”

A Testület elfogadhatatlannak tartja a rendőrség ilyen formában történő minősítését. A Testület fel kívánja hívni a figyelmet arra, hogy a megfogalmazott sérelmek tisztázásához egyrészt a panaszbeadványban foglaltakat, másrészt pedig a rendőrség által nyújtott információkat veszi elsősorban alapul állásfoglalása kialakításához. A rendőrségtől ezeket az információkat felvilágosítás-kérés formájában tudja megszerezni, oly módon, hogy kérdéseket fogalmaz meg a rendőrség felé. Ezen kérdések megfogalmazása különösen akkor nagyon fontos, amikor a panaszosnak olyan speciális sérelmei adódnak, mint, ahogy a jelen esetben is történt. A Testület számára nem elfogadható a fenti kijelentés, amely sajnálatos módon a rendőrség részéről a nem megfelelő hozzáállást és az együttműködés hiányát sugallja.

7) A panaszos előadása szerint egy utcasaroknyi távolságból filmezték a gyülekező tömeget, amikor a rendőrök ismét odamentek hozzájuk, és közölték velük, hogy messzebb kell menniük, egészen a Raoul Wallenberg utcáig, mert ott húzódik a rendezvény területének határa. A panaszos úgy ítélte meg, hogy ez aránytalanul nagy kiterjedésű korlátozást jelentett. A Raoul Wallenberg utca sarkán intézkedő három rendőr tájékoztatta a panaszost arról, hogy a rendezvény területének a határa nem került kijelölésre, az ugyanis a résztvevők létszámától függ.

A rendelkezésre álló adatok szerint tényként rögzíthető, hogy az antifasiszta demonstráció helyszínéül Budapest, XIII. kerület Hollán Ernő és a Budai Nagy Antal utca kereszteződése szolgált.

A rendőrség a Testület azon kérdésére, hogy fokozott ellenőrzés volt-e hatályban a vizsgált időpontban és az érintett területen, amennyiben nem, területlezárással sor került-e, megjelölte a fokozott ellenőrzés időbeli (2010. február 13-án 0 órától 24 óráig) és területi hatályát (Budapest teljes területe), valamint annak indokát. Megküldték továbbá a fokozott ellenőrzés elrendelésére vonatkozó egyedi utasítást. Arról nem szólt a tájékoztatás, hogy a területet lezárták volna. A helyszínbiztosításban résztvevő egyik intézkedő r. főtörzsőrmester jelentésében leírta, hogy a helyszínbiztosítás parancsnoka a Budai Nagy Antal utca, Hollán Ernő utca, Pozsonyi út és Katona József utca által határolt területre határozott meg gyalogos járőr feladatot.

A videofelvételből megállapítható, hogy a panaszos és társa valóban a Hollán Ernő és a Kálmán Imre utca sarkán állt – amely egy utcasarokra található a rendezvény helyszínétől –, ahol a helyszínbiztosítás parancsnoka elmondta, hogy a rendezvény pontos területe a Raoul Wallenberg utca, Pozsonyi út és Szent István körút. Megkérte ezért a panaszost – hivatkozással ismételtén a szervező kérésére –, hogy a megjelölt terület határokig hagyja el a helyszínt.

A panaszbeadvány és a videofelvétel egyező módon tartalmazza azt, hogy a Raoul Wallenberg utca sarkán a panaszost arról tájékoztatta három intézkedő rendőr, hogy nem került leszabályozásra az, hogy a rendezvény területe meddig tart, az ugyanis a résztvevők számának függvénye. A panaszos által feltett azon kérdésre, hogy indokoltnak tartják-e a területlezárás terjedelmét, nemmel feleltek.

Elsősorban szükséges a panasz azon mozzanatára reagálni, miszerint a Raoul Wallenberg utca sarkán intézkedő rendőrök – ellentétben a helyszínbiztosítás parancsnokának tájékoztatásával – azt állították, hogy a rendezvény területének terjedelme nem került meghatározásra. A rendőrségi iratok, valamint a rendezvény szórólapja arra vonatkozó információt nem közölt, hogy azon túlmenően, hogy mi a pontos helyszíne a rendezvénynek, melyek annak területi határai. A rendőrségi iratanyag területlezárásról szintén nem szólt. **A Testület véleménye szerint – mivel valójában a rendezvény területi korlátai nem lettek rögzítve –, a panaszosnak nyújtott tájékoztatás tartalma a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését eredményezte.**

A Testületnek másrészt azt is meg kellett vizsgálnia, hogy aránytalanak tekinthető-e a rendőrség által a rendezvény területeként meghatározott korlátozás. A panaszos részére a r. ezredes a Hollán Ernő és Budai Nagy Antal utca kereszteződésétől a körút irányába egy utcányi, a Pozsonyi utca felé szintén egy utcányi, míg az Árpád híd irányába két utcányi (Katona József, Raoul Wallenberg utcáig) területkorlátozást jelölt meg. A Testület figyelemmel volt az Rtv. 15. §-ába foglalt arányosság követelményére. A jogszabályhely (1) bekezdése előírja, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A rendőri intézkedés célja jelen esetben az volt a rendező kérésének megfelelően, hogy a panaszos a rendezvényről távozzon. A Testület megítélése szerint alaposan megvizsgálva azt a területi határt, amelyet a rendőr a panaszos számára megjelölt, úgy ítélte meg, hogy **az nem jelentett aránytalan terjedelmű korlátozást, így a panaszos szabad mozgáshoz való jogának korlátozása jogszerűen történt.**

8) A panaszos panaszbeadványához mellékelte egy nyomozás megszüntetéséről szóló határozatot. A panasz alapjául szolgáló cselekmény kapcsán ugyanis a panaszos garázdaság vétségének alapos gyanúja miatt feljelentést tett az illetékes rendőrkapitányságon. A panaszos kérte a Testületet, hogy a határozatot is tegye vizsgálata tárgyává.

A Testület vizsgálta, hogy a panaszos utolsóként említett panaszára kiterjed-e a hatásköre. Az Rtv. 92. §-a szerint akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

Az Rtv. idézett szakasza az Rtv. V. fejezetében szabályozott intézkedésekre, a VI. fejezetben szereplő kényszerítő eszköz alkalmazásokra, valamint a IV. fejezetben szereplő általános elvekre korlátozza a Testület vizsgálatának hatókörét. Ezért a Testület hatáskörén kívül esett a panasznak az a része, ahol a panaszos a nyomozóhatóság által meghozott határozat megítélésére kérte a Testületet. A Testület tájékoztatja ezzel kapcsolatban a panaszost arról – amint azt a nyomozás megszüntetéséről szóló határozat is tartalmazta –, hogy a nyomozóhatóság határozatával kapcsolatban a büntetőeljárásról szóló törvény speciális jogorvoslati lehetősége áll rendelkezésére.

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszossal szemben fogantatosított intézkedések több ponton is kifogásolhatóak voltak. A Testület ezért arra a következtetésre jutott, hogy a panaszost ért egyes jogsértések elérték azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – a Testület az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2010. október 6.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag